

Науки. Чит. зал
№ 9049 69
НАУК
БІБЛІО
МІСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
М. ОДЕСА

ХАЙ ЖИВУТЬ РАДЯНСЬКІ ЗБРОЙНІ СИЛИ!

СЬОГОДНІ ВСЕНАРОДНЕ СВЯТО.

ВСІ РАДЯНСЬКІ ЛЮДИ
УРОЧИСТО ВІДЗНАЧАЮТЬ

48-і РОКОВИНИ
ЗБРОЙНИХ СИЛ СРСР

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ! Рік видання XXXII

**За наукові
КАДРИ**

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського ордена Трудового Червоного Прапора
державного університету ім. І. І. Мечникова

№ 5 (850). 23 лютого 1966 р. Ціна 2 коп.

В ЄДНОСТІ З НАРОДОМ

СЕРЕД знаменних дат, особливо пам'ятних радянському народові, гідне місце займає 23 лютого 1918 року—день народження наших Збройних Сил. Як велике свято відзначають радянські люди, мільйони наших зарубіжних друзів цю дату, виражаючи свою любов і пошану до Радянської Армії і Флоту, які пишно стоять на варті Радянської держави, всього соціалістичного табору, на варті миру у всьому світі.

Ще на світанку Радянської влади Володимир Ілліч Ленін говорив, що соціалістична армія, яка зароджується, покликана оберігати завоювання революції, нашу народну владу, Ради солдатських, робітничих і селянських депутатів, весь новий, істинно демократичний лад від усіх ворогів народу.

Це своє історичне призначення наші Збройні Сили виправдали з честю. Створені Комуністичною партією, великим Леніном, вони вірно служать народові, вписали багато яскравих сторінок в літопис бойової слави Батьківщини. Від червоноармійських загонів, озброєних лише гвинтівками та шаблями, до наймогутнішої армії сучасності, оснащеної першокласною технікою, — такий шлях нашої армії.

Цей шлях не був легким. Не раз наша армія вступала в смертельні битви з імперіалістичними агресорами і завжди виходила переможцем. Спливатимуть роки, десятиріччя, віки, але людство ніколи не забуде подвига Радянських Збройних Сил, величезних зусиль і безприкладного героїзму воїнів, які грудьми відстояли Вітчизну, інтереси миру і безпеки народів.

Наші вороги не раз билися над питанням: в чому ж секрет нездоланної могутності Радянської Армії? Саме життя переконливо відповіло на це питання: в її кровних, нерозривних зв'язках з народом, в його активній підтримці, в перевагах радянського суспільного ладу, в мудрому керівництві Комуністичної партії. Си-

ла нашої армії в тому, що вона є справді народною армією, втіленням єдності радянського суспільства, дружби народів нашої країни. В цьому її великі переваги, яких немає і не може бути у армії капіталістичних держав.

Радянська Армія—плоть від плоті свого народу, його рідне дітище — стоїть на варті його інтересів, захищає його свободу і незалежність. Тим-то у нас народ так любить свою армію, піклується про неї, всіляко її підтримує.

Саме нерозривний зв'язок з трудящими масами, їх активна підтримка стали основою того, що молода Радянська Армія, напівроздязнена, погано озброєна, яку мучили голод і тиф, вишла переможницею в жорстокій боротьбі з силами іноземної військової інтервенції та внутрішньої контрреволюції.

Особливо яскраво ця єдність виявилась в суворі роки Великої Вітчизняної війни. Вороги Радянської держави тішили себе ілюзорною надією на те, що соціалістичний лад і його економіка не витримають випробувань великої війни, що Радянська Армія не встоїть проти армії гітлерівської Німеччини. Але вони прорахувались. В безприкладних за жорстокістю і масштабами битвах проти фашистської Німеччини та її союзників переміг Радянський Союз. Гідно виконавши свій інтернаціональний обов'язок, він не тільки захистив власну свободу й незалежність, а й визволив народи багатьох країн від фашистського поневолення.

У ті незабутні дні зв'язки з армією ще більш зміцнили, збагатились новими формами. Воїни-фронтовики щохвилини відчували щире піклування трудівників радянського тилу.

Народ, партія і уряд гідно оцінили бойову доблесть воїнів армії і флоту. Понад 7 мільйонів солдат, матросів, сержантів, старшин, офіцерів, генералів і адміралів були нагороджені орденами і медалями СРСР, понад 11 тисяч з них удостоєні



Всегда на страже!

звання Героя Радянського Союзу. Серед них—сини всіх народів Радянської держави, представники 193 національностей СРСР.

Далі зміцніла єдність армії і народу в післявоєнні роки. Наша країна, в якій повністю і остаточно переміг соціалізм, вступила в період розгорнутого будівництва комуністичного суспільства і це накладає відбиток на всі функції держави, на діяльність всіх її органів, у тому числі і Збройних Сил. Як визначено в Програмі партії, прийнятій XXII з'їздом КПРС, Радянська держава перетворилась на загальнонародну державу і виражає, отже, інтереси і волю всього народу. Відповідно до цього і наша армія, створена свого часу як знаряддя диктатури пролетаріату, стала органом загальнонародної держави, всенародною армією.

Наші Збройні Сили вступають у 49-й рік свого існування. Завжди і незмінно керівною і спрямовуючою силою нашої Армії і Флоту була і залишається мудра Комуністична партія Радянського Союзу. В її керівництві, у нерозривному зв'язку з народом Радянська Армія і Флот черпають свою силу і могутність.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

про Пленум Центрального Комітету Комуністичної партії Радянського Союзу

19 лютого 1966 року відбувся Пленум Центрального Комітету КПРС.

Пленум ЦК КПРС обговорив проект Директив XXIII з'їзду КПРС по п'ятирічному плану розвитку народного господарства СРСР на 1966—1970 роки.

Пленум ЦК КПРС заслухав у цьому питанні повідомлення Голови Ради Міністрів СРСР тов. О. М. Косигіна.

У дебатах виступили: тт. П. Ю. Шелест — перший секретар ЦК Компартії України, Д. А. Кунаєв — перший секретар ЦК Компартії

Казахстану, М. Г. Єгоричев — перший секретар Московського міського КПРС, З. Н. Нурієв — перший секретар Башкирського обкому КПРС, Т. Я. Кисельов — голова Ради Міністрів Білоруської СРСР, Г. І. Попов — перший секретар Ленінградського міського КПРС, М. С. Соломенцев — перший секретар Ростовського обкому КПРС.

На Пленумі виступив Перший секретар ЦК КПРС тов. Л. І. Брежнев.

Пленум прийняв відповідну постанову.

ПОСТАНОВА ПЛЕНУМУ ЦК КПРС

ПРОЕКТ ДИРЕКТИВ XXIII З'ЇЗДУ КПРС ПО П'ЯТИРІЧНОМУ ПЛАНУ РОЗВИТКУ НАРОДНОГО ГОСПОДАРСТВА СРСР НА 1966—1970 РОКИ

1. Схвалити проект Директив XXIII з'їзду КПРС по п'ятирічному плану розвитку народного господарства Радянського Союзу на 1966—1970 роки.

2. Опублікувати в пресі проект ЦК КПРС «Директиви XXIII з'їзду КПРС по п'ятирічному плану розвитку народного господарства СРСР на 1966—1970 роки».

3. Провести обговорення проекту ЦК КПРС «Директиви XXIII з'їзду КПРС по п'ятирічному плану розвитку народного господарства СРСР на 1966—1970 роки» в партійних організаціях, на зборах трудящих і в пресі,



НАС—ОДИНАДЦЯТЬ

На першому курсі історичного факультету одинадцять колишніх солдатів. Майже всі вони вступили до університету. І хоч приїхали ми з різних кінців нашої неосяжної Батьківщини, проте хвилювалися один за одного так, ніби служили разом. Я не здивувався, коли побачив на грудях кожного солдата значок відмінника Радянської Армії.

курсорового комсомольського бюро. З перших днів навчання хорощу славу на факультеті здобули Іван Акімов, Анатолій Струтинський, Микола Шевченко. А для Віктора Сулько студентське життя почалося подіями, які колишній сержант Радянської Армії запам'ятав назавжди. На партійних зборах факультету комуністи одностайно прийняли його до своїх лав.

Минули дні. Ми поринули в цікаве і нелегке студентське життя. Відмінники бойової і політичної підготовки змінили автомати на студентські ручки, наполегливо взялися за навчання. Вчорашні солдати мимоволі стали ядром нашого колективу.

Павла Коріненка, колишнього старшину першої статті було обрано старостою курсу. А партійну групу на курсі очолює Тимофій Ткаченко. В солдатській карточці Тимофія записано понад 20 подяк. Уже на другому році служби він став телеграфістом першого класу. На курсі ж він швидко завоював авторитет. Його поважають за чесність, здібності організатора, за те, що він хороший студент.

Олександр Павліна приїхав до університету з далекій Середньої Азії. Тепер він не тільки відмінник навчання, але й один з найактивніших членів курсового комсомольського бюро.

М. ГОЛОВАТИЙ, студент історичного факультету.

НА ЗНІМКУ: колишні солдати Радянської Армії, а нині студенти історичного факультету, які успішно завершили зйомку сесію.

Погляди студентів завжди привертає великий стенд: «Славні діти нашої Батьківщини — медичні сестри, герої Радянського Союзу», встановлений в учбовому корпусі університету. Він розповідає про мужню і самовіддану працю медичних сестер, які надавали своєчасну допомогу нашим бійцям на полі бою в будь-якій обстановці, проявляючи при цьому мужність і героїзм.

Наші студенти з великою увагою читають описання героїчних подвигів, вміщених на стенді, і вдяляють у портрети героїв. Патріотичний приклад старших подруг закликає студенток бути гідними дочками нашої Батьківщини, шанувати священні бойові традиції наших героїнь.

М. ХАІТ, голова комітету Червоного Хреста ОДУ.

ЕСТАФЕТУ МУЖНОСТІ—МОЛОДІ

ДЕЯКИЙ час про воєнно-патріотичне виховання нашого народу і, що особливо важливо, нашої молоді ми мало дбали. Дуже рідко читалися лекції, видавалися твори про бойове минуле нашої Батьківщини, про героїв громадянської та Великої Вітчизняної війни. В останній час цей недолік усувається.

В нашому університеті на ряді факультетів з'явилися стенди, на яких вміщено фото викладачів — учасників Великої Вітчизняної війни, з'явилася, нарешті, у вестибюлі головного корпусу меморіальна дошка з прізвищами викладачів та студентів, які загинули в боях за Батьківщину. Це були перші і важливі кроки в справі воєнно-патріотичного виховання всього нашого колективу і особливо студентів.

З початку нового навчального року з ініціативи кафедри історії КПРС розгорнулася підготовка до загальноміської міжвузівської конференції викладачів кафедр суспільних наук з питань воєнно-патріотичного виховання. Конференція відбулася 18 жовтня минулого року. Зі змістовними доповідями виступили заступник начальника управління ОдВО генерал-майор Г. Якімов, завідувачий кафедрою історії КПРС професор І. Ганевич та доцент кафедри педагогіки А. Соколов.

Цікавими були і виступи учасників конференції. Незабаром в університеті було створено Ряду по воєнно-патріотичному вихованню, до якого ввійшли учасники Великої Вітчизняної війни: доцент кафедри історії КПРС П. Столяр, кандидат історичних наук, старший викладач цієї ж кафедри Н. Якупов, завідувач кафедрою історії СРСР доцент Некрасов, заступник голови профкому, полковник запасу О. Соколов та інші.

З ініціативи і з допомогою доцента кафедри історії КПРС, учасника Великої Вітчизняної війни та оборони Одеси доцента Я. Штернштейна в листопаді було проведено цікаві зустрічі студентів і викладачів університету з учасником Нюрнберзького процесу полковником у відставці тов. Озерянським та з представником колишнього керівництва оборони нашого міста віце-адміралом Азаровим.

М. ГАЛИЦЬКИЙ.

За планом роботи Ради по воєнно-патріотичному вихованню наші студенти беруть активну участь в урочистих вечорах, присвячених Дню Радянської Армії. На факультетах проводяться зустрічі студентів з викладачами — учасниками Великої Вітчизняної війни, з прославленими героями Радянської Армії та партизанського руху. Будуть організовані екскурсії по місцях героїчних боїв за місто, в катакомби та т. п.

Проводиться копійка робота по збиранню матеріалів для відкриття в університеті кімнати бойової слави. В найближчий час треба по всіх факультетах повторити і створити там, де їх ще немає, стенди про викладачів — учасників Великої Вітчизняної війни.

Кожного члена нашого численного колективу повинен вести свою частку в цю велику роботу. Ми чекаємо від учасників війни спогадки про їх участь в боях, окремих документів, фото, особистих речей, що розкриватимуть славетну героїку нашого минулого.

Для того, щоб забезпечити успіх цієї справи, треба, щоб організаторами її стали комуністи, щоб активну участь в оформленні стендів, обладнанні кімнати бойової слави взяли комсомольський комітет та факультетські комсомольські бюро.

Велика роль в розгортанні цієї роботи припадає на стінгазети факультетів, що повинні систематично висвітлювати всі заходи в справі воєнно-патріотичного виховання, проявляти ініціативу, вносити нові конкретні пропозиції. Хай кращі бойові традиції Батьківщини і старших братів стануть неодмінними рисами нашої молоді. Естафету мужності, відваги і героїзму — до рук нашої молоді змінює.

М. ГАЛИЦЬКИЙ.

ІНТЕРЕСНЕ ОБГОВОРЕННЯ

НА спільному засіданні кафедри допитчної економіки та економічної географії була обговорена доповідь О. Смирнова та Д. Богуненка на тему «Густота сільськогосподарського населення і завдання інтенсифікації сільського господарства».

Доповідь ілюструвалася таблицями та діаграмами. Доцент О. Смирнов розповів про те, що протягом кількох років він і доцент Богуненко працюють над питаннями опосередкованого вираження виробництва сільської праці. Досліджуючи це питання на матеріалах Одеської, Миколаївської, Херсонської та Кримської областей, автори прийшли до висновку про існування залежності між густотою сільського населення і виробництвом продукції основних галузей сільського господарства у розрахунку на одного сільського жителя.

Доповідь викликала жвавий інтерес у слухачів. Активну участь у її обговоренні взяли доценти А. Лобунець, К. Повітчан, старші викладачі Г. Плосконі, Д. Драгомарський, С. Проданець, аспіранти І. Суський, Л. Левченко та інші.

Присутні на засіданні кафедри висловили думку про необхідність прочитати цю доповідь на міському семінарі викладачів суспільних наук.

Л. ПАЗІЙ.

НОВИЙ НАБІР

Ось уже чотири роки існує в університеті школа молодого лектора-пропагандиста. За цей час в ній завершило навчання понад 200 студентів різних факультетів. Всім їм в урочистій обстановці були вручені посвідчення про закінчення школи лектора-пропагандиста.

Добра слава йде про випускників школи. Їх виступи на заводах, фабриках, в колгоспах, в студентській аудиторії викликали жвавий інтерес слухачів. Особливо добре зарекомендували себе лектори-пропагандисти, студенти історичного факультету тт. Гончарук, Бойченко, Пода, Устинов, Шуровський, Явний і студенти географічного факультету — тт. Єрмолін, Єгоров, Кирилов і Бедний.

Школа молодого лектора-пропагандиста провела новий набір слухачів. 26 лютого о шостій годині



Л. ПАЗІЙ.

СТАРШИЙ викладач кафедри філології М. Яцій веде велику громадську роботу. Він — голова профбюро факультету іноземних мов, член профкому ОДУ.

На знімку: М. Яцій (зліва) бесідує зі студентками В. Чаленко та В. Борщовою.

ВІД ЩИРОГО СЕРЦЯ

КОЛЕКТИВ біологічного факультету на засіданні Вченої Ради відмітив нещодавно 75-річчя з дня народження та 50-річчя наукової, педагогічної та громадської діяльності доцента Аніви Олексіївни Івановської.

Понад тридцять років працює А. Івановська доцентом кафедри фізіології рослин нашого університету. Набувши великий досвід роботи у вищій школі, висококваліфікований і шквалогий педагог, вона жваво, захоплююче, на високому ме-

тодичному та науковому рівні читає курс лекцій для студентів університету з загальної біохімії, колоїдної хімії і ряду спецкурсів з фізіології та біохімії рослин.

Протягом багатьох років А. Івановська керує студентським науковим гуртком. Багато часу приділяє ця немолода, але енергійна жінка науковим дослідженням. Понад тридцять її робіт надруковано у різних союзнích, республіканських та місцевих наукових виданнях.

Відомо, що в традиційних методах навчання зворотний зв'язок носив несистематичний характер, та в умовах програмованого навчання принцип зворотного зв'язку поруч з принципом алгоритмізації учбового матеріалу набуває виключно великого значення.

Ці важливі принципи програмованого навчання знаходять своє підтвердження в психологічній науці. Вимога алгоритмізації учбового матеріалу виправдовує себе з точки зору вчення І. П. Павлова про динамічну стереотипію вищої нервової діяльності. І. П. Павлов показав, що під впливом подразників оточуючого середовища складається система умовно-рефлекторних зв'язків, яка являє собою певний стереотип. Швидкість утворення і міцність умовно-рефлекторних зв'язків тим більші, чим чіткіше виражена картина умовно-рефлекторної стереотипії.

З цієї точки зору принцип алгоритмізації в програмованому навчанні є важливою передумовою утворення динамічної стереотипії, тобто швидкості і міцності умовних рефлексів.

Створення програмованих під-

Аніва Олексіївна неодноразово брала участь у республіканських та всесоюзних нарадах та конференціях з біохімії та фізіології рослин.

Скромну, тактовну, уважну Аніву Олексіївну люблять і поважають студенти та товариші по роботі.

Ось чому весь колектив біологічного факультету так сердечно поздоровив Аніву Олексіївну з визначним ювілеєм і від щирого серця побажав їй доброго здоров'я, щастя і ще багатьох років плідотворної наукової та педагогічної діяльності на благо нашої Батьківщини.

Тут 12 незадовільних оцінок. Деякі студенти не склали по кілька іспитів. Це — Соленко, Іванченко — українське відділення, Довгопола, Зайчикова, Сидорова, Подобед, Сердюкова — російське відділення. Студента Смирнова за нескладені заліки було виключено з університету.

Досвід програмованого навчання був предметом обговорення на засіданнях вчених Рад факультетів і університету. На республіканській конференції в Києві доповідь про програмоване навчання в нашому університеті отримала високу оцінку, як і ряд статей в республіканській пресі.

Нові можливості програмованого навчання зв'язані з створенням в університеті спеціальної аудиторії, обладнаної машинами. Така аудиторія дозволить ширше використати нові методи навчання на практичних і семінарських заняттях.

Істотні переваги і можливості програмованого навчання свідчать про те, що йому належить велике майбутнє.

Т. КОЗІНА.

ПОЧАТОК НАВЧАННЯ В ШКОЛІ МОЛОДОГО ЛЕКТОРА-ПРОПАГАНДИСТА

вечора у Великому актовому залі відбудеться перше заняття. Взагалі ж заняття проводитимуться один раз на місяць (в останню п'ятницю місяця) в 14 аудиторії в приміщенні історичного факультету.

Перед слухачами школи виступлять професори і доценти університету, лектори з Москви і Києва. Школа молодого лектора-пропагандиста розпочинає свій навчальний рік. Хай супроводжує її успіх.

К. САВИЦЬКИЙ, секретар комітету комсомолу університету.

УСУНУТИ НЕДОЛІКИ

З КОМСОМОЛЬСЬКИХ ЗБОРІВ

ЗІМОВА сесія закінчилась. Обговорити її результати, підбити деякі підсумки і зібрати нещодавно у Великому актовому залі комсомольці філологічного факультету.

З доповіддю виступив заступник декана філологічного факультету В. Дроздовський. Як результати сесії в випускних курсах? П'ятий український посідає перше місце з успішності — всі його студенти вчасно склали сесію, отримавши високу оцінку.

Відмінні знання виявили Пастухова, Цілушко, Лямчук, Шестопалова та інші. Цей курс з першого ж року навчання зарекомендував себе дружним колективом.

Гірше на п'ятому російському. Провідною оцінкою у минулій екзаменаційній сесії була «задовільно». У двох студенток — Лось та Амбарцумян — «незадовільно» з основного предмету.

Далі доповідач охарактеризував стан справ у першокурсників. Тут результати добрі, але є і недоліки. Добре те, що значна кількість студентів по-діловому підійшла до занять, до сесії. І як наслідок — багато добрих і відмінних оцінок. Добрі знання виявили студенти Суховейський, Монасюк (українське відділення), Нісокова, Заборовець, Раковська (російське відділення). Але не вистачило духу у багатьох студентів українського відділення на останній іспит — стародавню літературу.

Тут 12 незадовільних оцінок. Деякі студенти не склали по кілька іспитів. Це — Соленко, Іванченко — українське відділення, Довгопола, Зайчикова, Сидорова, Подобед, Сердюкова — російське відділення. Студента Смирнова за нескладені заліки було виключено з університету.

Досвід програмованого навчання був предметом обговорення на засіданнях вчених Рад факультетів і університету. На республіканській конференції в Києві доповідь про програмоване навчання в нашому університеті отримала високу оцінку, як і ряд статей в республіканській пресі.

Нові можливості програмованого навчання зв'язані з створенням в університеті спеціальної аудиторії, обладнаної машинами. Така аудиторія дозволить ширше використати нові методи навчання на практичних і семінарських заняттях.

Істотні переваги і можливості програмованого навчання свідчать про те, що йому належить велике майбутнє.

Т. КОЗІНА.

ЗА ПУТІВКУ ДО КИЄВА

НЕЩОДАВНО на географічному факультеті відбулася об'єднана географічна олімпіада учнів 6—11 класів середніх шкіл, організована Одеським обласним інститутом удосконалення вчителів та географічним факультетом ОДУ.

На олімпіаду з'їхалося більш як 300 учнів. Їх супроводжували вчителі географії, більшість з яких колишні випускники університету. Учні, які дають кращі відповіді, візьмуть участь в Республіканській географічній олімпіаді, яка відбудеться в м. Києві.

ПРИКЛАД СТАРШИХ

ВІДНАЧАЮЧИ 48-і роковини Радянської Армії ми знову і знову згадуємо самовіддані подвиги її героїв та героїнь, наприклад і традиції яких виховують і виховуватимуться покоління.

...Погляди студентів завжди привертає великий стенд: «Славні діти нашої Батьківщини — медичні сестри, герої Радянського Союзу», встановлений в учбовому корпусі університету. Він розповідає про мужню і самовіддану працю медичних сестер, які надавали своєчасну допомогу нашим бійцям на полі бою в будь-якій обстановці, проявляючи при цьому мужність і героїзм.

Наші студенти з великою увагою читають описання героїчних подвигів, вміщених на стенді, і вдяляють у портрети героїв. Патріотичний приклад старших подруг закликає студенток бути гідними дочками нашої Батьківщини, шанувати священні бойові традиції наших героїнь.

М. ХАІТ, голова комітету Червоного Хреста ОДУ.

АЛГОРИТМИ. МАШИНИ. ПІДРУЧНИКИ.

В ОСТАННІ роки, в зв'язку з швидкими темпами розвитку різних галузей науки, збільшується обсяг знань, інформації, які необхідно засвоїти в період навчання в середній і, особливо, у вищій школі. В той же час стромовий розвиток спеціальностей для різних галузей народного господарства залишаються такими ж.

Важливим засобом засвоєння знань в сучасних умовах повинні стати програмоване навчання, яке знаходить все ширше застосування в практиці вищої школи.

Програмоване навчання має на меті організацію засвоєння нових знань, вмінь, навиків в порядку реалізації певних алгоритмів. Під ними ми розуміємо чітку послідовність дій, виконання яких приводить до вирішення поставленої задачі.

ПРО ПРОГРАМОВАНЕ НАВЧАННЯ

Дози, завершені логічно, які мають певну інформацію. Сучасні теорії програмованого навчання висувають два різних принципи побудови програм — так званого лінійного програмування і принцип розгалуженого програмування.

При складанні лінійної програми матеріал, розбитий на невеликі дози, інформації, пропонується тому, хто навчається, таким чином, що він переходить від однієї частини програми до другої, одержуючи відомості тільки про те, засвоїв чи не засвоїв він матеріал, правильно чи неправильно відповів на ряд питань, поставлених перед ним. У випадку, якщо той, хто навчається, неправильно відповів на запитання, програма не передбачає необхідної консультації, роз'яснення тих чи інших розділів.

Програмоване навчання забезпечує широкі можливості самостійної роботи тих, хто навчається, в умовах постійно діючого зворотного зв'язку відомостей про допущені помилки, про досягнуті результати.

Сучасна практика програмованого навчання невіддільна від використання машин, що навчають, і програмованих підручників.

Машини, що навчають, сконструйовані в ряді вузів нашої країни, різноманітні і можуть бути розділені на три групи — механічні, електричні і електронні. Частина з них використовується в машині перших двох типів. Широкої популярності набули електричні навчачі машини «Ласточка», створена в Київському інженерно-будівельному інституті, «Альфа-2» Львівського політехнічного інституту, машини Московського енергетичного інституту та інші.

Програмоване навчання забезпечує широкі можливості самостійної роботи тих, хто навчається, в умовах постійно діючого зворотного зв'язку відомостей про допущені помилки, про досягнуті результати.

П. НАДУТИК.

ДАТА

Швартувався пароплав
радянський.
Чулись крики «Совет», «рашен»,
«руси».

Люд сміявся бідний
негритянський,
Уцілілий після землетрусу.
Допомога, щира допомога
Із країни, де сніги холодні,
Від людей сердечних — не від
бога

Ім прийшла. І плакали голодні.
Сивий Том, розтерши сльози-роси,
Плід банану трішки ще зелений
Дарував радянському матросу,
І питав все: «Чи живий ще
Ленін?»

Негру став матрос відповідати:
«Скоро соту весну він стріча».
Мовив так, бо серце у дві
дати —
Час народження і смерті клятий
Не могло вмістити Ілліча.

ТИ У МЕНЕ ОДНА

Золотиста пора стоїть осені пізня,
Лине птаство відлітне в небесну
блакить...

Ти у мене одна,
Мов у лебедя пісня,
А ти знаєш, як пісню я можу
любить.

Давай підем за вітром, степів
охоронцем,
Спів прощальний послухать
осінніх дібров.

Ти у мене одна,
Як одне у нас сонце.
А ти знаєш, до сонця є в мене
любов.

Хочу з радості світ у обіймах
тримати,
І, здається, усе, що захочу,—
зроблю.

Ти у мене одна,
Мов одна в мене мати.
А ти знаєш, як матір свою
я люблю.

Дні промчать молоді. Встануть
спомини після,
Як стрічання в цю осінь у нас
почались,

Як і мати,
І сонце,
І лебедя пісня
У ім'я твоє, мила, для мене
злились.

ВСТУПАЮ В ПАРТІЮ

Суворі погляди. Прямі, одверті.
Партбюро... Рядовий... В партію вступаю.
Напроти —

світ квадратами розпростертий,
Годинник сухо віки відбиває.

— Скажіть, товаришу, —
комдив з надією.

Для чого, власне, хочете в партію?
Иду життям.

Крокую по подіях,
Починаючи шлях шкільною партою.

Радість, усмішки і смуток глибокий,
Не втратить хвилину (без діла присісти),
І так все життя

в материнськiм неспокої.
Вона, рідна вчителька —

комунистка.

Шляхи невідомості. Незміряний простір.
Я в одному купе

з другом-баяністом.
Іхати в Братськ зовсім просто,
Іхати з направленням комуністів.

Весь для людей, сподівань і надій їх,
Дав мені серце, хлібам —

ріст,
Все життя у потрібнім ділі.
Батько мій — комуніст.

Суворі погляди. Прості, одверті,
Навіть сержантів (пам'ятаєте баяніста?).
На стіні світ,

квадратами розпростертий.
Вступаю в партію

КОМУНІСТІВ.

О. ШЕРЕНГОВИЙ, студент філфаку.

МОЙ ПОРТ

Я сьогодні в порту не гость,
Торопясь иду на работу,
Мне отмерена полная горсть
Теплой солнечной позолоты.

Ничего, что сегодня пришел
В мир романтики в первый
день я,

Мне особенно хорошо
В ритме радостного движенья.

Здесь как фронт, только
мирный фронт.

Здесь волнуются, дружат,
спорят,

И плывет над портом озон —
Запах молодости и моря.

И кругом, куда взгляд ни кинь,
Я уверен, не будет ошибки,
Всюду глянец могучих спин,
Всюду дружеские улыбки!

Вот огромный стальной великан
Шевелит ажурной стрелой —
Это гордый порталный кран
Разговаривает со мною.

Повелителем этой стрелы
Ведь смогу же когда-нибудь
стать я

И приветствовать корабли
Сометровым рукопожатьем.

Нет, не зря я пришел сюда,
Где сердца героизму открыты,
Где рисую кистью труда
Красоту этой мирной битвы.

В. ГРОМОВ,
студент-вечерник филологиче-
ского факультета.

ПОЧУТТЯ

Є почуття, в яких гранітна
глиба

Розтане, ніби лід,
під подихом весни.

І потече могутніми
струмками

І не догнати їх, і не спинити.

Є почуття, з якими квіти
в'януть,

З якими небо кам'яним стає
Мое ж як вітер, синій вітер

Для серця кожного зорю
дає.

М. ВАСИЛЬЄВ.

НОВЫЕ СТИХИ

В. ФИЛАТОВ

ЕЕ ПОЛЮБИ

Слава каждой
профессии,
коль для счастья
она!
Только сердцем
ты взвесь ее,
ей
отдавшись сполна...
И весенне,
и молодо
ты ее полюби...
Лишь из целого жолудя,
вырастают
дубы!

ПАДАЮТ ЯБЛОКИ

Синие, синие полночи.
И плывут облака, плывут.
Тихо яблоки падают.
Очень тихо. В траву,
голубую траву.

Краснобокие яблоки...
пахнут солнцем, травой и маем.
Завтра их соберут —
их всегда по утрам собирают.

КОНИ

Я их вижу.
Они не стонут —
Они рвутся туда, в войну...
Кони... Кони...
Лихие кони
Разметнулись во всю страну.
Как им было страшно и
жарко...
Как их было тогда не
жалко...
Кони... кони — в красные
взрывы.
Кони — в буйную замять
огней...
Люди гладили мертвые
гривы.

Люди часто меняли коней.
А они оставались сами...
А они еще были живы...
А они умирать не хотели.
И еще что-то людям хрипели.
И в глазах их бесились
метели.

Кони... кони...
Вы снитесь ночами.
И как сон огневая близь...
И несутся в огонь тачанки,
Утверждая
навек
Коммунизм!

О, а были года...
И тогда
не до них было людям.
Был огонь и штыки...
И казалось, что выжить трудно.

И по саду шагали...
Днем и ночью шагали. Шагали...
И земли не достигнув,
плоды на штыки натыкались.

И дожди, и дожди
все следы их смывали, смывали.
Были очень плохи...

были очень плохи
урожан.
И даже деревья, казалось,
все понимали.

...Тишина.
Тишина...
Только ветер листву колышет.
Чутко яблоки спят
и корнями всю землю слышат...

И в сиреновой полночи
плывут облака. Плывут.
Словно красные лампы, яблоки,
падают тихо в траву...

ЗВЕЗДЫ

РАССКАЗ

Если окна дома залиты мо-
рем света, если двери дома от-
крыты настежь, если прямо на
улицу вырывается широкая
песня и бесконечное число раз
хлопают калитка, то в доме
этом наверняка праздник.

Да, в доме Казимировых
праздник. Гостей собралось
много. За одним столом род-
ственники, соседи, школьные
друзья Владимира.

На перегруженной вешалке
всего одна шинель. Ее хозяйин—
рядовой Валерий Епифанов.
Валерка служит первый год.
Командир не мог не дать ему
в этот день увольнительную.

Валерка так ему и сказал: «С
семи лет дружим. Сегодня на
действительную провожают».

Выпили за уход. Выпили за
возвращение. Песни пели раз-
ные. Все больше комсомоль-
ские.

Дядя Никита — отец Воло-
ди—вспоминал двадцатые го-
ды. Весь вечер то надевал, то
снимал буденовку.

Огромная красная звезда.
Лучистая звезда. Из материи.

Сейчас не такие носят.
Словно рубиновые. Как на
башнях Кремля.

Бывалые вояки — это двад-
цатипятилетние Ваня, Сергей
и Виктор, которые два года,
как демобилизовались, — о
звездах говорят по-своему. У
Ивана на этот счет целая фи-
лософия.

— Стоишь на посту. В теп-
лую погоду куда ни шло. А зи-
мой? Тебя только звездочка,
что на фуражке, и греет.

У Виктора звездочек больше.
На погонах по две, да на фу-
ражке. Уходил рядовым, а вер-
нулся из армии лейтенантом.

Дядя Никита рассказывает
про свое время. Молодые —
про свое.

Отцы и дети. Спорят. По-
разному и о разном.

Вот они вышли во двор.
Звезды. Много звезд. Небо в
звездах. «Звездастое небо».

В доме выключили магнито-
фон.

Мы курим. Просто так. Мы
уже мужчины. Володя — нет.
Не хочет отца обижать. Тот не
курит, и всегда морщится от
запаха табака.

— Звезда!

— Нет, нет, это метеор.

— А может быть спутник.
Сколько их уже там? Наших
больше сотни.

— Да, летают звездочки...

— Надо, — сказал дядя Ни-
кита.

— Надо, — сказали Ваня,
Сергей и Виктор.

— Надо, — согласился Во-
лодя.

«Зачем надо, для чего на-
до?» — никто из нас не спра-
шивал. Отцы и сыновья дума-
ют одинаково.

Мы прощались с Володей у
калитки, чтобы завтра ровно
в семь на сборном хлопнуть
новобранца по плечу и ска-
зать:

— Звезда обязывает.

С. ХАНЕВИЧ,